

GADDEN

MEDLEMSTIDNING FÖR SVERIGES BIDLINGSFÖRETAGARE NUMMER 4.2023

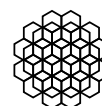

Inspiration från höstens bioblarkongresser

APISCANDIA 2024
Nu kan du köpa biljetter
och se programmet på
hemsidan

MIN BIDLING
Dan Levin ger sin
syn på svensk yrkes-
biobling av idag

POLLEN
– en biologisk
gigant i naturen,
en enorm resurs

BIDLINGS
FÖRETAGARNA

VI KAN ALLA PÅVERKA MARKNADEN I POSITIV RIKTNING!

LEDAREN

Nu är de flesta klara med honungen och det är dags att börja summera året. För min del ser jag tillbaka på ett besvärligt år som började otroligt bra men sedan övergick till ett problemår.

De flesta kan nog hålla med om att fram till midsommar såg det otroligt bra ut och en rekordskörd tycktes vara i antågande. Sen kom regnet och allt förändrades radikalt.

Slutskörden blev troligen för de flesta ganska dålig och svält i samhällena förekom på många håll under juli. Frågan är om övervintringen blir sämre eller om samhällena hann återhämta sig och bygga upp en bra fettkropp och ett tillräckligt pollenförråd. Vi kan nog vara överens om att pratet om honungsberg nu kan tystna. Kanske har vi istället en brist på svensk honung på marknaden.

Nytt branschråd

I oktober träffades ett antal aktörer på den svenska honungsmarknaden i Skänninge. Vi tillsammans med Biodlarna (SBR) bjöd in ett litet urval av stora aktörer för att diskutera marknadssituationen för svensk honung och framtiden för den svenska binäringen.

Jag upplevde att vi i stort hade en samsyn och att alla inser allvaret när nu marknadspriserna ligger på en nivå som inte är långsiktigt hållbar. Frågan är hur vi skall lyckas vända på utvecklingen?

Inom de flesta branscher finns det nätverk där allmänna frågor diskuteras för att utveckla den gemensamma näringen och marknaden i stort. Det handlar inte om konkurrensbegränsande frågor utan generella frågor som genom att diskutera gemensamt kan utvecklas på ett bättre sätt för hela näringen än om varje aktör skall försöka var för sig. Detta har vi saknat inom biodlingsnäringen som på många sätt är en mycket utvecklad näring och därigenom sårbar.

Nu har vi bildat ett branschråd för Svensk honung vilket känns riktigt bra! Återstår att formera med vad och hur branschrådet skall agera. Klart är att första steget är taget och det är stort!

Uppmärksamhet från utspel

Ett märkligt år på många sätt men vad som är nytt och spännande är att många pratar om honung! Våra utspel om förekomsten av falsk honung på marknaden och att den svenska biodlingen är hotad har haft effekt. Vi märker det hos våra kunder på marknader men vi märker det även inom myndigheter och politik. Nu gäller det att vi alla hjälps åt att ta vara på den möjlighet vi har att sprida budskapet om vikten av en inhemsk biodling för den svenska livsmedelsproduktionen och att svensk biodling gynnar den biologiska mångfalden i Sverige.

- Vi ska lyfta fördelarna med svensk biodling och pollineringen
- Vi ska lyfta den fina kvaliteten på svensk honung
- Vi ska inte prata och gnälla om billig importerad fuskhonung

Att på olika sociala medier visa på lågprispartier av honung som figurerar i livsmedelskedjorna riskerar enbart att förvärra situationen än mer. Nervösa biodlare tror att priset är lågt och dumpar sin honung till låga priser och snackar om låga priser när förr eller senare även inköpare som ser möjligheten att ytterligare pressa prisnivån. Vi tenderar att gräva vår egen grav. Istället måste vi vända på diskussionen och tänka lång-

siktigt att vår produkt är värdefull, inte en lågprisprodukt som dumpas ut. Förändringen sker inte över en natt utan är ett mycket långsiktigt arbete som vi alla måste hjälpas åt med. Alternativet är att vi lägger ner vår näring och låter de kinesiska "honungsfabrikerna" förse landet med billig honung och samtidigt sänka vår självförsörjning av övriga livsmedel när pollineringen minskar radikalt. Ett scenario som jag vägrar att acceptera!

Påverka som LRF-medlem

Nu är tiden att även påverka om du är LRF-medlem. Lägg en motion på det lokala årsmötet om att LRF skall jobba för att säkra pollineringen genom biodlingen genom arbeta mot honungsfusket, för en bättre ursprungsmärkning och importkontroll. Vilken lantbrukare kan rösta emot en fungerande pollinering? Är du inte medlem själv kanske du känner någon som kan lägga en motion i ditt ställe. Med ett mer aktivt stöd från LRF blir vår kamp starkare och motioner är nyckeln. Du hittar min egen motion på medlemsforumet, använd den gärna som grund.

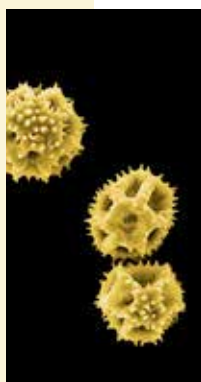
Vi i styrelsen tror på vår näring och en positiv framtida utveckling! Även om det just nu kan synas mörkt kommer ljuset efter mörkret. Det är viktigt att vi har en framtidstro och planerar för bättre tider och därför skall du komma på Apiscandia, vår biodlarkonferens i februari. Där skall vi träffas, utbyta erfarenheter och knyta kontakter för framtiden.

Nu laddar vi för julens fröjder och lyckade julmarknader!

Yngve Kihlberg,
ordförande

Foto Torbjörn Lagerwall

INNEHÅLL

04

NOTISER lite av varje om honungskola, analyser av honung, projektet BeeGuard, om biodling i Grekland och utdelning av kunglig medalj.

06

MIN BIODLING Dan Levin berättar om sin verksamhet och om att ha arbetat med yrkesbiodling i 25 år.

10

STYRELSEN INFORMERAR om nya branschriktlinjer, valberedningen söker hjälp och det är dags att lämna in motioner till årsmötet i feb-23 och om Apiscandia.

14

HÖSTENS KONGRESSER rapporter från Apimondia i Chile i september och Vossamötet i Norge under oktober.

18

Eurobeemässan i Friedrichshafen och EPBAs årsmöte i Tyskland besöktes i november.

22

JORDBRUKSVERKET & BIHÄLSA Pollen – en obestridlig resurs.

24

BIODLINGSFÖRETAGET Tips hur vi kan hantera oro och stress som egen företagare.

26

SLU RÅD NU Bihälsorådgivare, biodlare och forskare möttes i Uppsala.

28

SVENSKA BIN Vinnarna i Sveriges Bästa Honugsbutik presenteras.

31

GADDEN INFORMATION kontaktinfo, medlemsförmåner och utgivning.

Varmt välkommen till Gadden nr 4. 2023
www.biodlingsforetagarna.se

Vi finns på Facebook och Instagram

GADDEN utges av Biodlingsföretagarna och utkommer fyra gånger per år. Se utgivningsplan på sidan 31.

Tips på innehåll kan mailas till kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Ansvarig utgivare Yngve Kihlberg
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Kommunikatör Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Redaktör & Art director Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

Annonser Kjell Andersson
kjell.andersson@biodlingsforetagarna.se

Tidningen är Svanenmärkt.
Utförligare finns information på sidan 31.

KÅLLA Jordbruksaktuellt okt-23
Bild lånat av Arla, se recept för saffranskola:
<https://kund.arla.se/recept/saffranskola-med-flingsalt/>

Dags att koka honungskola till julmarknaderna

När det blir kärvare ekonomi minskar vi inköpen av mjölk och grönsaker och ökar köpen av godis och läsk. Enligt SCB:s årliga rapport om livsmedelsförsäljning minskade vi mängden mat vi köpte under 2022, men spenderade ändå mer pengar på den.

Den totala försäljningen av livsmedel och drycker i Sverige blev förra året 356 miljarder kronor. Det är 22 miljarder mer än 2021, en ökning med 6,6 procent. Men uppgången är enbart inflation. Volymen av sålda livsmedel minskade med 2,7 procent.

– Räknat i volym, det vill säga i fasta priser, så sjönk försäljningen i nästan alla varugrupper. Mest av allt för fisk, kaffe och frukt. Försäljningen av godis ökade både räknat i volym och i löpande priser. Under 2022 såldes godis för 2 527 kronor per person i löpande priser, säger Louise Eklund, SCB, i ett pressmeddelande.

Mer godis – de enda varugrupperna där den sålda volymen faktiskt ökade under 2022 var läsk med 5,0 procent samt godis med 3,9 procent.

HONUNGSANALYSER i eget lab

Medlemmar i Dansk Biavl erbjuds analyser av honung som utförs i eget laboratorium. Syftet är att biodlarna ska få resultatet snabbt, det vill säga innan honungen säljs, eller innan det ska bestämmas om den kristalliseras eller förblir flytande och därför kan tappas i burk. Med dessa analyser kan man göra tillförlitliga prognoser om hur den kommer att bete sig, om den har förvarats korrekt och var den ligger kvalitetsmässigt.

Analysen som utförs är vattenhalt (vattenprocent och vattenaktivitet), sockersammansättning (halt av glukos och fruktos), ledningsförmåga, pH, diastas (innehåll av enzymer) och HMF.

SPÄNNANDE EUROPEISKT FORSKNINGSPROJEKT INLEDS

Flemming Vejsnas från dansk Biavl berättade om BeeGuards-projektet på EPBA-mötet i november vid Eurobee kongressen i Tyskland. Projektet handlar om att med hjälp av mätverktyg i fältstudier ta reda på hur vi kan hjälpa pollinatörer i förhållande till klimatändringar.

Projektet finansieras inom ramen för Horizon Europe (HORIZON-CL6-2022-BIODIV-02) och koordineras av Dr Cecilia Costa från CREA Research Centre Agriculture and Environment (Italien). I projektet deltar 27 partners som är forskare, biodlare och biodlarföreningar, konsult- och teknikföretag, från 16 länder. Det 4-åriga projektet startade i oktober 2023 och syftar till att tillhandahålla hållbara förvaltningsmetoder, nya avelsstrategier och digitala och prognosverktyg som gör det möjligt för biodlingssektorn att anpassa sig till en föränderlig miljö.

På fältet kommer BeeGuards att utföra studier i 11 länder i Europa med hjälp av bikupor utrustade med digitala sensorer. Detta kommer att stödja biodlarnas arbete genom att ge riktlinjer för anpassning av biodlingsmetoder till nuvarande och framtida utmaningar. BeeGuards kommer att utföra kompletterande immunologiska, beteendemässiga, patologiska, genomiska och ekologiska studier som kommer att tjäna till att belysa hur förvaltning, klimat och miljö verkar på honungsbin och andra pollinatörer. Biodlare, bönder och medborgare kommer att involveras via en WikiBeedia.

Vi fick ett mail från grekiska biodlingsförbundet i oktober. Ordförande Tasos Pontikis berättar om flera år med dåliga skördar och extrema väderförhållanden. Han säger att det finns inga ord att beskriva detta år och dess inverkan på den grekiska biodlingen. Ordet "förödelse" verkar otillräckligt för att beskriva vad som har orsakat biförluster och massiv förlust av biflora samt honungsskörd.

Det har varit megabränderna i Evros och Rhodos, andra skogsbränder i många delar av Grekland och aldrig tidigare skådade översvämningarna som två gånger under en månad dränkte Thessalien. Mer än 125 000 bisamhällen drunknade, begravdes i lera eller brändes. Hundratals biodlare förlorade möjligheterna att försörja sina familjer och, några av dem, förlorade till och med sina skördeanläggningar, lastbilar och till och med sina hem.

Tasos Pontikis ber om stöd genom de medel vi anser lämpliga och att hjälpa med att säkra extra finansiering till Grekland via de nationella biodlingsprogrammen och andra europeiska subventioner, för att återställa förlusterna av både bin och biodlingsutrustning.

Han berättar också att professor Alex Papachristoforos (i biodling vid universitet i Thessalien) har gått samman med förbundet för att ge stöd till biodlarna som förlorat allt. De försöker samla in någon form av hjälp, för att stödja biodlarna i nöd. Vi behöver inte pengar. Vi behöver socker, godis, bivax, utrustning och allt annat en biodlare som har förlorat allt kan tänkas behöva.

Federationen av grekiska biodlarföreningar
Kouma str 4, 41222 Larissa, Grekland
e-post: info@omse.gr webb: www.omse.gr
Bilder lånade från grekiska nyhetssajter.

GRATTIS LOTTA TILL MEDALJEN!

Kungliga medaljer delades ut av Riksförbundet Svensk Trädgård i augusti i Stockholm i samband med deras årsmöte. Medaljer delas ut för "odlingsflit och för förtjänster om trädgårdsodling eller biodling" och Lotta Fabricius Kristiansen fick sin medalj för sitt arbete som biodlare, naturpedagog och forskare med en lång fin motivering från förbundet:

"Lottas arbete som biodlare och naturpedagog har varit avgörande för att öka medvetenheten om den betydelsefulla roll som bin och pollinatörer spelar i vårt ekosystem. Hon är en inspiration, och hennes arbete fungerar som ett lysande exempel på den positiva inverkan som en hängiven individ kan göra på världen."

Lotta arbetar på SLU med forskning och rådgivning inom biodlingen. På SLUs sida finns de olika forskningsprojekten samlade att följa:
<https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/radnu/forskning/bihalsa/>

MIN BIODLING

ÅRETS HONUNGS- SKÖRD BLEV GANSKA MEDIOKER

—vilket kan vara bra för
honungsmarknaden

YRKESBIODLING

Hejsan.

Mitt namn är Dan Levin. Jag har blivit ombedd att skriva om "Mitt biår", som var ett stående inslag i Gadden förr om åren och skrevs av många medlemmar varje år, men som nu försvunnit. Alla kan ju "dela" allt på nätet numera, men jag gör ett försök att här dela några tankar om året som gått och lite om min syn på svensk yrkesbiodling av idag.

Lite fakta;

Jag är 62 år gammal och har kunnat kalla mig yrkesbiodlare i snart tjugofem år. Tillsammans med min son Björn som jobbar heltid vid min sida har vi invintrat drygt 650 bisamhällen med buckfastbin. Våra bikupor finns i 50 km radie kring en liten ort i Sörmland vid namn Björnlunda i ett landskap som domineras av skog och mindre jordbruk. Bina invintras på tre lådor 3/4 langstroth, skattlådorna är av samma format och materialet är en blandning av frigolit och egentillverkade trälådor. Ramarna är tillverkade av både plast och trä, men jag försöker undvika plastramar i yngelrummen. Varroabehandlar gör vi på våren med thymol, myrsyra vid slutsattningen och oxalsyra i december. Att försöka låta bina klara varroakvalstret helt utan behandling får kreationister och andra göra, det är en omöjlighet i praktiken, mina bin tynar bort och dör om inte kvalstret behandlas. Vinterförlusterna ligger konstant under fem procent, vilket jag är nöjd med.

Vi gör minst hundra starka avläggare före skörden av honung börjar vid midsommar, för att kompensera för vinterförluster och för att utöka. Avläggarna får kläckfärdiga drottningceller som friparas. Något hundratal drottningar paras också i apideor, jag försöker alltid ha med några parade drottningar i bigårdarna varje dag, för att kunna byta ut de sämsta. Alla odlade drottningar märks, och vi odlar bara efter minst två år gamla drottningar som gett absolut toppskörd, har extremt bra temperament, och är kärnfriska. Mitt företag säljer inget annat än honung, det mesta går iväg pallvis på lastbil i konsumentförpackning till matkedjornas lagercentraler. Jag har ingen butik eller nätförsäljning och inte heller någon nämnvärd försäljning av drottningar eller

Inte alla bigårdar var dåliga sommaren 2023

avläggare. Men däremot kan jag hjälpa till med drottningar om någon nybörjare i trakten hotar med att skaffa nordiska eller crainerdrottningar.

Jag har gått den långa vägen från hämtning av en svärm i grannens äppelträd, till några år som nybörjare med svärmgalna aggressiva bin och slungning hemma i tvättstugan, till hyrda lokaler och sedan 2017 en egen lokal på 750 kvadrat. Där finns plats för lager, kylrum, snickeri, kök, dusch, tappning, diverse lyfthjälpmiddel och dessutom gott om plats utomhus för kokning av ramar, vedhantering och en bigård att odla drottningar i. Lokalen är en före detta blomsterhandel någon kilometer från bostaden, det är skönt att kunna stänga dörren bakom sig och vara ledig när arbetsdagen är slut. Jag har aldrig lånat en krona för att köpa bin, kupor eller honungsmaskiner, egenproducerad honung har betalat för alla investeringar, förutom de nödvändiga lånen för

Dan Levin, yrkesbiodlare sen 25 år jobbar idag med sin son. I höst har de invintrat 650 samhällen. Honung säljs pallvis till detaljvaruhandeln.

Ibland får man se oväntade saker som blinda drönare.

Biodlingen växer organiskt.
Honungen har betalt utvecklingen
av företaget utan lånade pengar.
Dan säger att yrkesbiodling i
praktiken handlar om ekonomi.

→ bostadshus och honungslokal. Det tog femton år att jobba ihop till en slunglinje, den trollar inte bort jobbet, men jag slipper numera att lyssna på nattradion i slungrummet. Jag vill ekonomiskt kunna klara två tre riktigt dåliga skördar i rad utan att gå i konken. Biodlingen har hittills vuxit organiskt för varje år, var resan slutar vet jag inte än, målet är numera att behålla hälsan för att kunna jobba i ytterligare tjugofem år, för någon pension att tala om blir det inte som yrkesbiodlare.

Årets honungsskörd blev ganska medioker, vi hade ju i stora delar av landet torka och extremvärme fram till midsommar och därefter kyla och regn resten av sommaren. Det verkar som att jag inte är ensam om en dålig skörd i år. Men det är enligt min mening samtidigt verkligen bra för den svenska honungsmarknaden med ett dåligt honungsår, i ett par tre år nu har ju lagren varit överfulla och bulkpriset har sjunkit i grova drag från 60 till 40 kr per kilo. Just nu när inflation och räntor galopperar så sjunker paradoxalt nog honungspriset på grund av en massiv överproduktion. Bulkpriset ligger nu ungefär på europeisk nivå, vilket jag anser är rätt pris, det är ju tillgång och efterfrågan som måste få bestämma priset.

Det var brist på svensk honung och brist på svenska yrkesbiodlare när jag drog igång, och jag hade turen att kunna bli medlem i Svensk Landskapshonung efter bara några år. Genom den försäljningskanalen har jag kunnat låta mitt företag växa utan att själv behöva köra runt och sälja i butik, förutom i närområdet. Bondens egen Marknad har jag dock inte kunnat hålla mig ifrån, det har varit kul att möta kunder, att visa levande bin på torget, och att tusen gånger förklara att våra honungsbin inte håller på att dö ut i Sverige, vilket ju annars

är något som medierna felaktigt trummat in i befolkningen sedan bikollapsen i USA 2008. Att våra vilda solitärbin och andra insekter tar enormt med stryk av roundup, neonics och andra insekticider är en annan historia, honungsbin råder det absolut ingen brist på i landet, eller i världen.

Som yrkesbiodlare handlar vardagen i praktiken väldigt mycket om ekonomi, precis som för vilken egenföretagare som helst. Jag bläddrar ibland i gamla Ekobi-Info, Gadden och Bitidningar, och ett genomgående tema under åren har varit den ständigt dåliga ekonomin för svenska yrkesbiodlare. 1988 skriver t.ex den dåvarande ordföranden för SBR:s yrkessektion Lennart Nilsson om den dåliga lönsamheten, att honungspriset var alldeles för lågt, och att importen var alldeles för stor. Precis som idag alltså! Då visste han inte om att 1989 skulle bli ett rekordår då alla biodlare i Sverige skulle få enorma skördar med lushonung, med kraftigt sjunkande priser som följd. Landskapshonung startades då av några driftiga yrkesbiodlare för att bryta HF:s monopol, vilket faktiskt lyckades. På den tiden fanns ändå bara en handfull yrkesbiodlare, mot dagens YH-utbildade skaror av nya yrkesbiodlare som försöker slå sig in på en redan mättad marknad. Ytterligare sten på bördan är de enorma mängder fuskhonung som väller in över Europa och Sverige. Dessutom har vi fått över 10.000 glada nya fritidsbiodlare som förutom att rädda bina ofta också vill sälja sitt överskott av honung. Det är inte konstigt att HF och andra uppköpare har svårt att suga upp det stora överskottet på honung. Jag avundas inte er nystartade yrkesbiodlare som idag sitter med lån och drömmar om att försörja er på honung.

Björn jobbar i slungrummet.

När jag först startade som yrkesbiodlare njöt jag av att jobba ensam i bigårdarna, av att kunna styra över mitt eget öde med mina egna händer och att se antalet bikupor växa för varje år. Jag träffade i den vevan en man som drivit en yrkesbiodling i södra Dalarna i många år. Jag frågade om det inte var svårt att försörja sig som biodlare. - Nej för helvete, dundrade han och dunkade näven i bordet, inte om man har bestämt sig! Och det hade ju jag, till hundra procent, så jag kände mig trygg, och det har gått bra sedan dess. Numera tycker jag att det roligaste är ungdomarna som kommer och vill jobba eller praktisera om somrarna, som ibland får en smärre chock av det ofta hårda fysiska arbetet i sommarhettan men som snart fattar galoppen och växer med uppgifterna.

Yngel från parningskupor kläcks över ett spärrgaller

LP:s Biodling AB

Av Biodlare För Biodlare

VI HAR ALLT TILL DIN BIODLING!

- SERVICE • KVALITET •
- KUNSKAP • OMTANKE •

0533-631 11
SHOP@LPSBIODLING.SE

@lpsbiodling

LP's Biodling

Håll utkik efter våra erbjudanden och rabatter för extra bra deals

BUTIKENS ÖPPETTIDER

MÅN-TORS
9:30-15:30

FRE 9:30-13.00

LUNCHSTÄNGT
MÅN-TORS: 13-13:30

TELEFONTIDER

MÅN-FRE
8:00-13:00

STÄNGT FÖR FRUKOST:
09:00-09:30

WWW.LPSBIODLING.SE

ÄNTLIGEN HAR VI NYA BRANSCHRIKTLINJER

En generell och omfattande revidering har gjorts av de gamla branschriktlinjerna i samverkan mellan Biodlingsföretagarna, Honungsringen och Biodlarna.

Branschriktlinjerna har inte uppdaterats på över tio år så behovet har varit stort att få uppdaterade riktlinjer. Arbetet har pågått i gruppen sedan 2021. Livsmedelsverket beslutade onsdag 8:e nov att de nya branschriktlinjerna är antagna.

Branschriktlinjer är branschens förslag till hur livsmedelsföretag kan utforma sin verksamhet för att uppfylla livsmedelslagstiftningens krav och producera säkra livsmedel samt vara ett bra stöd i arbetet.

Lagstiftningens krav måste alltid följas och dessa riktlinjer är branschens tolkning för att uppfylla regelverket. Att inte registrera en verksamhet som ska vara registrerad kan leda till att verksamheten helt eller tillfälligt måste upphöra, kan även leda till en sanktionsavgift.

Du kan läsa dem på medlemsforumet eller via länken här:

<https://drive.google.com/file/d/1UTy31vym1eC-9GZQz-KDmVvLRw6BlrF8y/view?usp=sharing>

VALBEREDNINGEN behöver din hjälp!

Valberedningen startar nu upp sonderingar av kandidater till val på nästa årsmöte. Vi söker dig som vill bidra själv eller har tips om någon annan som vore lämplig i föreningsarbetet.

För en väl fungerande förening behövs en bredd av medlemmar som är engagerade. Att vara en del av Biodlingsföretagarnas styrelse ger dig stor möjlighet att påverka och ett värdefullt kontaktnät inom branschen.

Välkommen att kontakta valberedning!

Thomas Dahl	th.dahl@icloud.com
Wilhelm Ydrestål	wilhelmydrestal@hotmail.com
Staffan Tegebäck	staffan@tegeback.se

AKTIVITETER I HÖST

After Skörd

Datomet 18–19 nov i Skövde avbokat!

Denna aktivitet ställdes in, det var för få anmälda för att kunna genomföra arrangemanget. Vi tar lärdom, nya tag och gör nytt försök till 2024.

Konferens om den nya djurskyddslagen Boka datomet tisdag 5:e dec

Jordbruksverket och SLUs vetenskapliga råd bjuder in till en digital konferens som skall ta upp nya djurskyddsregler som diskuteras inom EU och när den nya djurskyddslagen kan vara klar.

Bland nyheterna som skall diskuteras är bland annat den forskning som visar att kräftor och bin kan känna smärta. Frågan är nu på vilket sätt den nya djurskyddslagen kommer att hantera det?

Programmet omfattar djurskydd för såväl lantbruksdjur, inklusive hästar, som sällskapsdjur och försöksdjur, och kommer i år även ta upp djurskydd för ryggradslösa.

Datum: 5 december
Tid: kl. 9.00–16.30
Plats: digitalt via Zoom

Anmälan sker på Jordbruksverkets hemsida senast söndag 3 dec.

Bild från årsmöte 2023 i Nässjö. Staffan Tegebäck mötesordförande och sekreterare Lina Norrsell. Foto: Torbjörn Lagerwall

DET ÄR DAGS ATT MOTIONERA

Nu har du ytterligare en chans att påverka föreningens arbete genom att lämna in en motion.

Påminnelse att lämna motioner inför årsmötet. Enligt föreningens stadgar skall motioner från medlemmar vara styrelsen tillhanda senast 60 dagar före årsmötet.

Då årsmötet kommer att hållas preliminärt i 17:e februari 2024 betyder det att motioner från medlemmar skall vara styrelsen tillhanda senast 17:e december 2023. Inlämnade motioner publiceras i Gadden nr.1/24 innan årsmötet.

Motioner mejlas senast 17:e dec
till sekreterare Lina Norrsell:
lina.norrsell@biodlingsforetagarna.se

Vad är en motion i en förening?

En motion till årsstämman ska vara en fråga som berör föreningen och alla dess medlemmar och som inte kan beslutas på ett styrelsemöte. Motionen ska innehålla ett konkret förslag för stämman att ta ställning till.

Hur skriver man en motion till en förening?

1. Skriv en rubrik som kortfattat beskriver vad ärendet handlar om.
2. Beskriv vad ärendet handlar om.
3. Avsluta motionen med att själv föreslå ett beslut som du tycker att årsstämman ska ta.
4. Skriv under dokumentet med ditt namn.
5. Skicka eller lämna personligen din motion till din styrelse.

Källa om motioner: www.forening.se

APISCANDIA
STOCKHOLM 2024

INBJUDAN ÅRSMÖTE lördag 17:e feb 2024 i Stockholm på Aronsborg

Årsmötet hålls på Aronsborgs Konferenshotell i samband med biodlarkongressen Apiscandia.

Datum: Lördag 17:e december 2024

Tid: kl. 09.00–11.00

Plats: Helgövägen 14, Bålsta

Kallelse, agenda och handlingar inför årsmötet skickas digitalt innan mötet.

Förberedelser pågår för fullt inför biodlarkonferensen 2024. Biljetterna släpps måndag 27:e november och fram till 20 dec kan du köpa biljetter till "early bird" pris.

Mer information löpande i sociala medier och på hemsidan www.apiscandia.com

KONTAKTA OSS:

KONFERENS – Pierre Vilhelmsson, projektledare
pierre.vilhelmsson@biodlingsforetagarna.se

UTSTÄLLNING – intresserad av att ställa ut?
Kontakta Yngve Kihlberg och reservera din plats.
yngve.kihlberg@biodlingsforetagarna.se

PROGRAM – Har du tips eller önskemål på föreläsningar? Kontakta Thomas Dahl som ansvarar för programmet. th.dahl@icloud.com

NY HEMSIDA OCH GRAFISK PROFIL

Gadden har fått en uppdatering med ny grafisk profil och Biodlingsföretagarnas nya logotype. Hemsidan får också en helt ny "kostym" i slutet av november. Det innebär nya funktioner med medlemssidor du loggar in på med ett nytt medlemsforum.

Mer information kommer om detta i ett digitalt nyhetsbrev i slutet av november. Håll utkik i inkorgen!

BIODLINGS
FÖRETAGARNA

Global bihälsa

Stärker hälsan och produktiviteten hos dina bin och
verkar för hållbarhet i alla delar av vår verksamhet

beehealth

EFFEKTIV & SÄKER VARROAKONTROLL
ROTATION
KRAFTFULL, ENKEL, SNABB VARROAKONTROLL

Apiguard
multidos finns
nu även för
storskaliga
biodlare

Vita Bees Health Integrated Pest Management system för
hållbar Varroakontroll finns nu tillgängligt från Djurfarmacia

Djurfarmacia
Apoteket Trollet

Vi har även fler biprodukter, kontakta oss vid intresse

www vitabeehealth.com

healthybeeguide.com

vitabeehealth

@vitabeehealth

APISCANDIA
STOCKHOLM 2024

**BOKA NU
TILL BRA PRIS!**
www.apiscandia.com

VÄLKOMMEN TILL APISCANDIA i Stockholm 16–18 februari 2024

Bodlingsföretagarna anordnar en Skandinavisk biodlarkongress i samarbete med Jordbruksverket (JV), Biodlarna och Svenska Bin. Ett internationellt evenemang som samlar forskare, specialister och biodlare från Norden och runt om i världen.

ÅRETS TEMA: Honungsmarknaden – fokus och framtid

Hur ser marknaden ut och vilken potential finns i Sverige och internationellt? Vad är det som får honungsmarknaden att växa? Det är frågeställningar i årets program. Frågorna kommer att diskuteras i paneldebatt med aktörer från marknaden.

SMAKPROV FRÅN PROGRAMMET nedan:

- **Prof. NORBERTO GARCIA, Argentina** – hur lyfter vi honungs kvaliteten och hur hanterar vi honungsfusket?
- **FRISKA BIN, Biodlarna** – med bihälsan i fokus
- **Alexandra de Paoli** – att använda biprodukter i naturkosmetik med workshop
- **HONUNGSANALYSER** på plats med e-Sense
- **MIN BODLING** – varje dag avslutas med en biodlare som berättar om sin verksamhet

UTSTÄLLNING

Låt dig inspireras av bodlingsmaterial, utrustning och nyheter i utställningen. På plats finns redskapshandlare, företag, både svenska och internationella samt organisationer från bodlingsbranschen.

BOKNINGSPAKET för Apiscandia 2024

Kongressen hålls på Aronsborgs Möte & Konferens Centrum i Bålsta, nära Stockholm och Arlanda flygplats. Inför kongressen Apiscandia har vi tagit fram ett antal olika bokningspaket. Du hittar komplett information och beställer biljetter på hemsidan.

BIJETT FÖRSÄLJNINGEN öppnar måndag 27:e nov

www.apiscandia.com

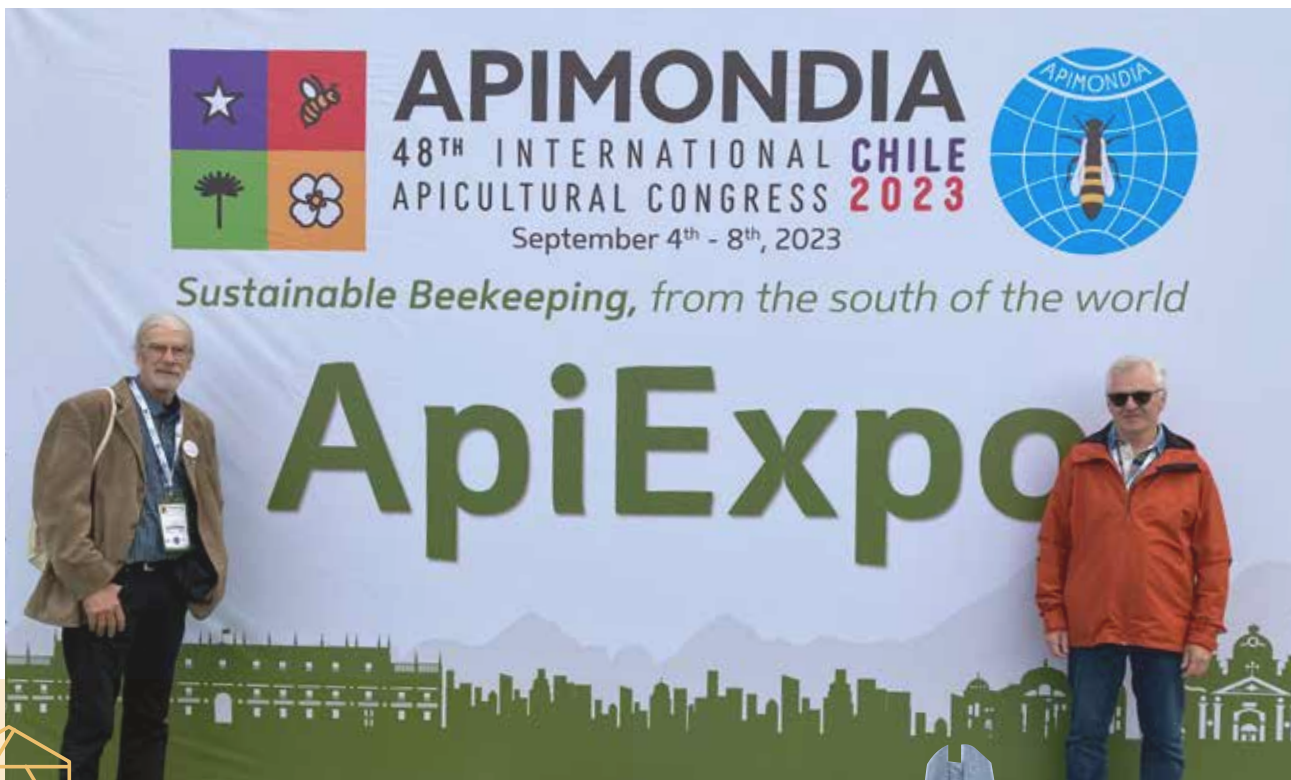
Arrangör:

**BODLINGS
FÖRETAGARNA**

I samarbete med:

BIODLAR-
BRANSCHEN

HÖSTENS KONGRESSER

Representanter från Biodlingsföretagarna har under hösten besökt olika biodlarkongresser – i september världskongressen Apimondia i Chile, under oktober Vossamötet i Norge och nyligen Eurobee Friedrichshafen i Tyskland.

Storlek och utbud på de olika kongresserna varierade men generellt har frågorna i huvudsak handlat om honungsmarknaden och bihälsa. Biprodukter har också fått uppmärksamhet, bland annat pollen. Vid minskade honungsskörden i Sydamerika utvecklar man verksamheten med apiturism.

Inspireras av kongresserna och ladda inför vår egen biodlarkongress Apiscandia i februari nästa år.

I Chile var det tidig vår så här i början av september, den japanska körsbären och en del andra färgglada växter stod i blom när kongressen genomfördes. Santiago var vackert, omfamnad av höga berg med snöklädda toppar. En Santiago bo berättade att det var en speciell tid, då både vår och vinter möttes, nere i stan var det vår och uppe i bergen fortfarande vinter. Det var inte allt för varmt i luften, ca 16 grader men folklivet var påtagligt och det fanns ett gott utbud av olika restauranger och annat sevärt att beskåda.

Thomas Dahl och Kjell Andersson vid ankomst till Apimondiakongressen i Santiago de Chile.

Viktoria Bassani och Norberto Garcia.

Apimondia är en sammanslutning av medlemmar runt hela världen som bjuder till kongress med utställning och föreläsningar med nya rön och upptäckter som berör biodlare sinns emellan. Kongressen genomförs vart annat år. Man kan säga att det var som en avrapportering om vad som varit och som vanligt stod fuskhonung och bisjukdomar högt på agendan men också en hel del annat som apiterapi och pollinering samt binas produkter så som propolis, bidrottninggelé, bigift, pollen mm.

Apimondia främjar utvecklingen av binas produkter och alla typer av kommersiella aktiviteter kopplade till bin. De områden som täcks är: bigårdar, industri; produkter (kvalitet, kommersialisering); marknader (inhemsk, internationell handel); säljfrämjande, nya produkter och nya företag; miljö (naturlig, ekonomisk); historia; utbildning; branschorganisationer (för att stärka biodlingsekonomin) och kommunikation.

Ett omfattande program erbjuds med flera områden, t ex med fokus på biodlingsekonomi, teknologi, apiterapi, bihälsa och biologi samt paneldiskussioner.

En av föreläsarmagneterna var som vanligt Michael Palmer som på sitt övertygande sätt fick jättep publiken med sig och även Norberto Garcia från Argentina / Api-

mondia redogjorde sakligt och kunnigt om honungssituationen i världen. Vi har lyckats få honom till Apiscandia i Bålsta vilket ska bli väldigt intressant.

Vi deltog och hade diskussion med Eurofins som är ett av flera laboratorier som kontrollerar bland annat honung som förs in till Europa. Vid en föreläsning presenterade dom sin metod för säker honung. Honung är tredje mest förfalskade livsmedel i världen. År 2018 var ett Eurofins-laboratorium det första i världen att erbjuda äkthetsanalys av honung genom vätskekromatografi i kombination med högupplöst masspektrometri (LC-HRMS) som en ISO 17025-ackrediterad metod. Metoden gör det möjligt att upptäcka såväl kända som okända honungsförfalskningsmedel.

Metoden som används kallas NMR-metod som baseras på en världsomspännande databas med honung (fingeravtryck) med över 10 000 referensprover från över 100 olika botaniska familjer. Referensproverna har samlats in från lokala producenter i mer än 65 länder över hela världen under de senaste 15 åren. Dom flesta laboratorier använder NMR- metoden.

Ett annat tema som var högst aktuellt var den halvdags djupdykning i situationen i Europa där man organisation för organisation analyserade läget. Det gäller marknad, ekonomi, import av falsk honung, Vespa velutina och inte minst krigssituationen i Ukraina och dess påver-

kan. Hela Europa har avsättningsproblem med bulk efter 2022 skörden men efter 2023 så kommer situationen att förändras då sensommarhonungen totalt uteblivit i Sydeuropa pga torka, bränder och 45 gradig värme.

Äkthetsanalyser av honung med NMR-metoden som har en databas baserade på över 10 000 referensprover från 100 botaniska familjer.

Apiterapi är en gren av komplementär och alternativ medicin som använder honungsbiets produkter, inklusive honung, pollen, bibröd, propolis, royal gelé, bivax, bigift och bilarver. I olika delar av världen har apiterapi olika betydelser och definitioner. Till exempel, i USA är apiterapi huvudsakligen känd som bigiftterapi med hjälp av direkta bisticck eller injicerat apitoxin. Apitoxin är giftet som samlas upp med specifika anordningar placerade vid flustret där bina genom elektroniska stötar stimuleras att släppa bigiftet. Det torkade giftet renas och används för att framställa olika utspädda lösningar.

I länder som Japan, Kina, Korea är apiterapi mest förknippad med bigiftsterapi samt användningen av drottning gelé – den exklusiva maten för drottningen och de mycket unga larverna. I Europa, särskilt i Östeuropa, är apiterapi känt för

→ inandning av luften från bikupan. Det förs framgångsrik forskning om honungens positiva inverkan på människans blodsocker. Apiterapi har använts i tusentals år, det kan spåras tillbaka till det gamla Egypten och Kina. Grekerna och romarna använde binas produkter för medicinska ändamål. Bigift användes för att behandla ledvärk från artrit.

ApiExpo – utställning med nya innovationer, t ex en maskin som med högt tryck pressar honungen slät. Eller en som torkar nektarn innan honungen mognat. Det var 122 utställare från 42 länder på plats.

Bihälsa på apimondia sågs i ett sammanhang med den större fråga om nedgång av pollinatörer över hela världen. Honungsbin är utbredda globalt och fungerar ofta som den största pollinatören inom jordbruket. Därför är god bihälsa avgörande för global livsmedelsförsörjning. De utmaningar som honungsbin står inför kan verkligen påverka tillgången på frukt och grönsaker som är avgörande för människors hälsa och även djurfoder. Slutligen, hoten mot binas hälsa är många och multifaktoriella och kräver att sund vetenskapsbaserad information för att vara tillgänglig för biodlaren.

Utställningshallen kan beskrivas som nå-

got mindre än den i Turkiet men ändå med många utställare från olika länder. Många sydamerikanska länder hade flertalet monterar med propolis och pollenprodukter. Ett kanadensiskt företag presenterade en maskin som genom högt tryck pressar sönder honungen så den blir helt slät. Maskinen var dyr, den billigaste modellen låg ändå runt 400 000 kr.

En polsk tillverkare visade upp en maskin som torkar nektar så att biodlaren ska kunna skörda innan honungen täckts av bina vilket skulle kunna öka skörden 2–3 gånger. Som biodlare blir man besviken på sådana innovationer, det är inte honung, honung görs av bin fullt ut, punkt.

Teknikturen

Kongressen avslutades med bussturer ut till olika verksamhetsutövare. Vår tur gick via Ruta di Frutta, cirka 2 timmar öster ut mot kusten från Santiago längs oliv och vindruvsodlingar.

Första stoppet gjordes hos familjen Mundo där vi bjöds på hemlagad pizza och honungsöl. Vi tittade till deras bin som är av samma art som våra "Apis Melifera" i uppstaplingskupor. Efter att vandrat runt i bigården ställde vi frågan om vilket vinterfoder de använde. De tittade lite förundrat på oss och sa; honung förstås, de är ju ekologiska. I honungshuset fick vi se hur dom tog tillvara sin honung och pollen.

Det mesta av pollenet torkades och maldes för att sedan blandas i honung. Hela verksamheten var ekologisk och man tar tillvara på honungen som raw honey, dvs orörd med väldigt grov kristallisering som följd. Den mesta honungen distribuerades in till butikerna i Santiago.

Ett projekt var också på gång med att uppföra lyxiga tält för apiterapi där två bisamhällen skulle placeras så att luften i tältet skulle bli en del av bikupans för inandning.

Efter ytterligare någon timmes bussresa hamnade vi hos Casa de la miel, ett familjeföretag som ställt om till mer apiturism och olika event, utbildningar kring biodlingen. Vi möttes av ett mottagande som var lite utöver det vanliga med uppträdanden av lokal dansgrupp och vinprovning. Hela verksamheten hade planerats om sedan honungsskördarna minskat från ca 50 kg till runt 10 kg i genomsnitt per kupa. Orsaken till förändringen sägs vara klimatpåverkan.

År 2025 kommer Apimondia äga rum i Skandinavien och då i Köpenhamn som värdstad. Med tanke på vilket engagemang danskarna lägger ner på detta kan det inte bli något annat än succé.

Nästa Apimondia organisatör, 2027 utsågs också och kommer hållas i Tanzania som tog hem den segern i konkurrens med Dubai.

Vossamötet 20–22 okt 2023 i Norge

Vossamötet var en liten mindre kongress med hundratalet besökare. Monica Larsson besökte kongressen och berättar att stormen som var dagarna innan påverkade besökarantalet, bl a var en väg med bro över en fjord stängd så man fick köra en annan väg. Hon besökte kongressen tillsammans med Daniel Popovic som föreläste om bihälsa och foder och Monica föreläste om drottningodling.

Utbudet var blandat och riktat mot alla nivåer av biodling, nybörjare eller företagare. Pollen lyftes fram, hur det kan skördas på bästa sätt, hanteras och marknadsföras men framförallt hur man kan använda pollen i matlagning och på flera andra sätt. De hade work-shop om honungssensorik där man fick ta med sin egen honung och hur man kan marknadsföra honungen med hjälp av sensoriken.

Monica tipsade om söndagens föreläsare – Renate Lunde, Vossabla som producerar salvor med bivax och honung. Hon hade gått från 1 till 3 miljoner norska kronor i omsättning på att specialisera sig på den produkten.

I Norge finns ungefär 5 000 biodlare och de får betalt ca 60–80 NOK / kg för sin bulkhonung. Inköpare av honung till butiker pressar priserna även i Norge. Säsongen 2023 var först väldigt torr och sen kom två månader regn. De har inte fått ljunghonung i år och generellt dåliga skördar som ligger under det normala.

Bihälsa – Monica berättar vidare att bina tynar bort på våren, de har inte tillräckligt med pollen. Säsongen är kortare och får bina inte tillräckligt med protein så behöver de honungen själva.

Hon avslutar med att det var en lite mindre kongress med fin familjär stämning och en mycket trevlig konferensmiddag på lördagen.

Apimondia 2025

Danskarna var på plats även i Norge och pushade för Apimondia i Köpenhamn 2025. De kommer att närvara vid vår egen kongress Apiscandia i februari 2024. Danskarna söker samarbeten med varje land i Norden för att kunna erbjuda ett utbud och för att bland annat kunna erbjuda technical tours.

Nu har vi samlat alla produkter på en plats!

Honungsgården på Bjäre och Dulcofruct Skandinaia har samlats under ett tak!

Bifoder och tillskott

- Drivfoder
- Stödfoder
- Avläggarefoder
- Drottningfoder
- Invintringsfoder
- Tillskott

Bin och drottningar

- Bidrottningar – Buckfast
- Bisamhällen
- Avläggare
- Paketbin

Tips!

Läs vår blogg med info om bland annat näringslära för bin.

SKANNA FÖR MER INFO!

Monica
LARSSONS BIODLING

Monica Larssons Biodling, Förslösvägen 131, 266 98 Hjärnarp
www.mlbiobling.se • info@mlbiobling.se • 070 2061994

EUROBEEEMÄSSAN OCH MÖTE MED EPBA

Vi var fyra personer från Biodlingsföretagarna som möttes upp i Köpenhamn för att påbörja tågresan mot Friedrichshafen i Tyskland. Efter en natt i Hamburg fortsatte resan söderut.

Text & bild: Lina Norrsell, Thomas Dahl, Yngve Kihlberg, Mikael Sundström

Första dagen på plats vigdes åt det årliga mötet med EPBA (European Professional Beekeepers Association.)

Representerade på mötet var Frankrike, Tyskland, Danmark, Estland, Polen, Sverige, Österrike, Finland, Slovakien.

Tydligt var att marknadsproblematiken är utbredd över hela Europa. Det finns mycket honung som ingen vill köpa och flera biodlare invintrar sina bin på honungen den inte fått såld eftersom de inte har råd att köpa socker. Danmark berättade om bulkpriser så låga som 2,5 €/kg honung.

Mötets viktigaste frågor handlade om honungsmarknaden i Europa med liknande problematik som i Sverige och att med gemensam kraft påverka beslutet om det nya honungsdirektivet.

En av våra viktigaste punkter på mötet var att enas om vår gemensamma position gällande nya honungsdirektivet som nu röstas om i parlamentet. Medlemmarna på mötet debatterade och tog ställning angående olika nyckelpunkter i direktivet såsom definitionen av honung, industriell honung, spårbarhet, och genomförandet av direktivet. Röstning i parlamentet sker i slutet av november. Efter beslutet är taget genomförs det nya regelverket utifrån den implementeringstid som bestämts. Förslaget som nu ligger innebär att medlemsländerna har upp till tre år på sig att implementera de nya reglerna. Så länge vore förödande att behöva vänta enligt EPBAs medlemmar som på mötet enades om att begära en implementeringstid på maximalt 6 månader.

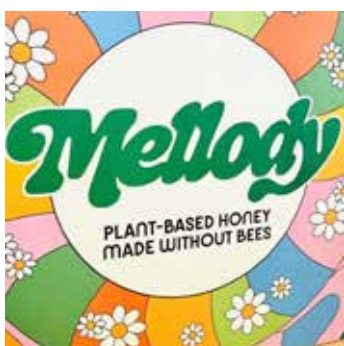
I år var det tid för nyval av styrelse till EPBA:

- Till ordförande valdes Bernard Heuvel, Tyskland
- Till vise ordförande nord valdes Mario Kalvet, Estland
- Till vise ordförande syd valdes Frank Aletru, Frankrike

Bernard Heuvel, från Tyskland är ny ordförande i EPBA.
Foto: Torbjörn Lagerwall

Vegansk honung finns inte, det är inte förenligt med honungsdirektivet.

Tips från red – i Gadden nr.5, 2021 finns en utförlig beskrivning av e-Sense vilka tester som finns för analyser av honung.

Vespa velutina rör sig norrut och bland annat Frankrike vittnade om stora problem, inte bara för biodlare utan även för folk i allmänhet. Getingen bygger ofta sina bon i parker i städer och i några fall har människor dött av deras stick.

Vi behöver belysa att Vespa velutina inte är ett biodlarproblem utan ett generellt problem i samhället. Än är vi försknade i Sverige men det är bara en tidsfråga innan den dyker upp även hos oss.

En annan diskussion som kom upp på årsmötet var om Veganska honungsprodukter. Kommissionen är på biodlarnas sida i denna fråga – vegansk honung finns inte.

Men trots detta dyker produkterna upp i handeln. Vår uppgift är att förbereda och informera livsmedelskedjorna. Ett alternativ är att stämna företagen som producerar ”vegansk honung” då det inte är förenligt med honungsdirektivet och olagligt att sälja.

Diskussioner på mötet om en obalans när Kina noggrant testar all honung som importeras men i Europa importeras honung utan kontroller. Eller om det verkligen finns vegansk honung?

Deltagarna från Estland berättade om en undersökning de gjort där de låtit honung genomgå NMR och DNA test.

Testet visade att falsk honung i flera fall kan passera båda testmetoderna som om de vore äkta. Slutsatsen är att ingen av de två metoderna är helt vattentät.

Estländarna berättade också om Kinas noggrannhet när de importerar honung. De kontrollerar grundligt vem de köper av, att biodlaren verkligen har bin och hur denne sköter sin honungsproduktion.

Samtidigt importerar vi till Europa ”honung” utan några som helst kontroller. Det är tänkvärt.

Manuell lyft från Biprolex, Tyskland ovan och Apijunedas kransortiment till höger.

Mångfalden var total av cremer, slungor, kupmodeller och andra nice-to-have grejor.

→ Eurobee mässan

På lördagen besökte vi Eurobeemässan som är Tysklands största biodlingsmessa med över 7000 kvadratmeter utställningsyta.

På plats fanns cirka 130 internationella utställare och tusentals besökare.

Att spara på sin rygg är viktigt. Därför tittade vi lite extra på vilka olika typer av lyfthjälpmiddel som finns att tillgå.

På plats fanns det spanska företaget Apijuneda som erbjuder flera lyftkranar i olika storlekar. För information och filmer på när kranen används, besök deras hemsida. www.apijuneda.com

En mer manuell variant av lyft som också fanns på plats var kuplyften från Biprolex i Tyskland. Anordningen klarar av att lyfta 100 kg med hjälp av en vev. Den viks enkelt ihop och tar liten plats i bilen. www.biprolex.de

Det estländska företaget Asten honey var på plats med en ny slunglinje. På mässan kunde vi få uppleva slungan live genom ett par VR glasögon. Slunglinjen finns i flera olika storlekar och vår uppfattning är att den verkar vara av bra kvalitet till en rimlig kostnad. Asten har blivit inbjudna till Apiscandia i Stockholm i februari. Vi tror och hoppas att de kommer. www.asten.ee/en

Vaxpräglning var i ropet och det visades ett 10-tal modeller från 180 000:- och uppåt.

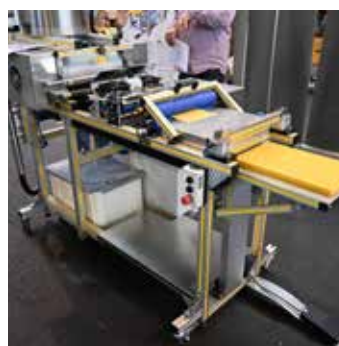
I Sverige är företaget "bivärlden" i Vagnshärad återförsäljare av Astens maskiner.

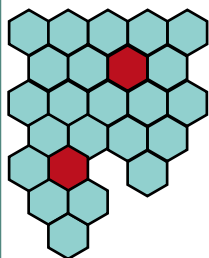
Creamed honey är ett hett ämne och börjar bli en populär metod över stora delar av världen. Trots detta hittade vi inget på detta ämne på den stora mässan.

Karl Heinz Jenter, son till uppfinnaren av den legendariska Jenterramen var på plats. Hans pappa Karl var en av de första som utvecklade en metod för rationell drottningodling. Numera är Jenterramen vidareutvecklad och används ofta som ett verktyg för att kontrollera varroa.

Ett inslag som numera börjar bli standard på biodlarmässor är fällor för Vespa Velutina. Även här fanns dem att köpa. Fällorna sätts upp i utkanten av bigården och lockar till sig vespan med hjälp av ett lockämne. För honungsbin finns en väg ut ur fällan.

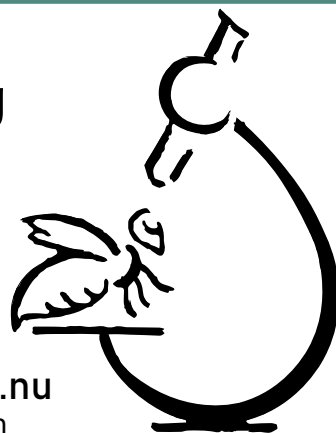
På söndagen påbörjade vi vår tågresan hem. Medan landskapet fladdrade förbi kunde vi sortera våra intryck och diskutera vad vi upplevt.

Undersök dina bin, förebygg utbrott och spridning av Amerikansk Yngelröta

Priser från 70 kr
för upp till 10 samhällen
med EU-stöd till biodlingssektorn

Mellifera Veterinärtjänst

mer information: www.mellifera.nu
kontakt: mellifera.vet@gmail.com

Nytt material att beställa till vinterns marknadsföring!

Är du biodlare och har din honung i en eller flera butiker,
i en gårdsbutik eller i nätbutik?

Under våren och sommaren har närmare hundra biodlare
runtom i Sverige testat Honungskollens tryckta material.
Materialet har synts i både butiker, gårdsbutiker och på
nätet. Nu har vi utvärderat testkampanjen och utvecklat
materialet ytterligare, allt för att konsumenten ska kunna
göra ett enklare val vid köp av honung.

Ta del av det tryckta materialet och använd till höstens
marknadsföring! Skicka ett mail till info@honungskollen.se
med din adress så skickar vi det tryckta materialet till dig.

Ett tips, montera z-fals foldern på de honungs-
burkar du levererar för vidare spridning om vad
honung är till konsument. Honungskollen skapar
uppmärksamhet för dina produkter i butiken och
mervärde för kunderna.

Här finns det mesta till din Biodling!

Vi tvättar ramar och valsar vax, på egen el.

Öppettider mm

www.honungogront.se!

Den fysiska butiken ligger utanför Falköping

070-6036138

Elitdrottningar & Bruksdrottningar

av Buckfast

Följ oss på Facebook
[Östelenbuckfast](https://www.facebook.com/ostelenbuckfast)

POLLEN

– en obestridlig resurs

BINAS HÄLSA

Följande artikel är ett referat och översättning från The American Bee Journal av Bill Hesbach som är ordförande i Connecticut biodlarförbund. Artikeln belyser en litteratursammanställning som han gjort om pollen.

Pollen är inte bara en mirakulös köns-cell från våra växter utan även en viktig näringskälla för våra bin. Genupp-sättningen i pollenet påverkar också bi-drottningens utveckling och kvalitet i samhället. Innan flygande pollinatörer gjorde sitt intåg utförde bland annat vissa skalbaggar växternas befruktning.

Pollen kan likställas med hanliga köns-celler inom djurriket. Till skillnad från sperma är pollen skyddat inuti en organism tills befruktningen är verkställd. Pollen måste överleva en destruktiv miljö på sin luftfärd på biet från blomma till blomma och hem till boet. Genom det vatten- och luftskyddade skalet överlever pollenkornet sin resa. Mysteriet och skönheten hur ett pollen-korn vissa stunder kan släppa sina köns-celler och under andra omständigheter vara intakta, berättar en förvånansvärd historia om hur naturen har anpassat sig.

Pollenkornet

Något som kännetecknar ett pollen-korn är dess unika yta som består av lipider

(fetter) och andra vattentätande kemikalier som utsöndrar en lukt och färgar ytan som bina attraheras av. Denna yta kallas för pollenkit och är ett mycket resistent och hårt ämne för att klara svåra miljöförhållanden som fukt, hög temperatur och torr luft. Lipiderna i skalet med sina sammanhållande egenskaper hjälper också ståndarna att hålla pollenet på plats innan det sprids. När det fastnar på biets kropp kmmas det klubbiga pollenkittet sedan tillsammans och bildar en färggrann pollenklump på bakbenen. Biet transporterar sedan pollenet utan att tappa något till boet eller bikupan.

Exinet ger pollenet dess distinkta form som utnyttjas av palynologer för att bestämma vilken växt bina har besökt under ett drag (bild 1). Exinet är en polymer och ett skyddande lager med viss elasticitet och expanderar när luftfuktigheten ökar, vilket spelar en viktig roll vid pollenkornets groning. När pollenkornet når pistillens märke hydreras dess exin och pollenet börjar gro. En pollenslang växer ut från pollenkornet

och ner genom pistillen där två hanliga köns-celler når ägget och fröembryot. Där sker ett proteinutbyte och befruktningen är ett faktum. Resultatet blir ett fruktämne med ett frö inuti, vilket kan vara alltifrån en stor vattenfylld melon till ett enkelt maskrosfrö.

Det finns ett ömsesidigt belöningssystem med pollen. Bina får sitt protein och växterna får hjälp med korsbefruktnings av bina. Däremot kvarstår frågan för forskarna; vem kom först, pollinatörerna eller pollenet?

Statisk elektricitet

När ett honungsbi flyger i luften blir det positivt laddat precis som torra kläder som plockas ut från torktumlaren; det vi kallar statisk elektricitet. Den positiva laddningen gör att biet drar till sig partiklar. Det som har kontakt med jord, till exempel pollen, får en negativ laddning och fäster lätt på biets alla hår. Biet har hundratals hår som täcker biets hela kropp, även ögonen (bild 2). När biet är fulladdat med pollen över hela sin kropp finns det sensorer som larmar om att biet måste starta att kamma ihop pollenet till sina pollenbyxor (bild 3). Alla sex ben med kammar används vid kamningsprocessen och det kan ta rätt lång tid för biet att rensa kroppen. Till exempel behövs minst 20 drag för att få

Bild 1. Exin från maskros-pollen. Lägg märke till dess speciella form som skiljer sig från andra pollenarter.

Bild 2. Det finns hår på alla delar av biets kropp, ögon och antenner är inget undantag.

ögonen rena så att biet kan se när det flyger tillbaka. Det finns även sensorer på bakbenen, där biet har sina pollen-korgar, som talar om för biet när det är fullastat och dags att flyga tillbaka till kupan. Bina ser också till att pollenklumpen har rätt viskositet och blandar efter behov in nektar så att klumpen inte faller sönder under flykten.

Pollen konsumeras eller lagras

När pollenet förts in i kupan så antingen konsumeras det av ambina för framställning av fodersaft till ynglet, eller så lagras det i cellerna för senare bruk. Ambina föredrar färskt pollen framför det lagrade pollenet. För att pollenet inte ska mögla måste det behandlas i en jäsningsprocess där bina blandar upp pollenet med nektar och enzymer, så kallat bibröd.

När honungsbiet konsumerar pollen så hamnar det först i honungsblåsan där det blandas med en syra och socker. Pollenet börjar då en groningsprocess precis som på blommans pistill och pollenslangen växer ut. När de grodda pollenkornen sedan kommer in i mellantarmen töms de gradvis på näring. Vissa växters pollen, som klöver, smälts lätt ner i mellantarmen medan andra, som exempelvis maskros, tillhör de mer svårsmälta pollenslagen.

Proteininnehåll

Bin behöver tio aminosyror för larvtillväxt och för de vuxna binas goda hälsa. Det är viktigt att känna till att få växter erbjuder alla tio aminosyror, då det är betydelsefullt att bina drar in pollen

från olika arter. Andra faktorer som bidrar till proteininnehållet är jordart, lokalklimat och årstid. Vårpollen är mer näringsrikt vilket gynnar den snabba uppbyggnaden av samhället under vår/försommar. Proteininnehållet i pollen kan variera från 9% upp till 37% vilket leder oss till frågan varför inte bin prefererar det pollen som innehåller mest protein. Flera studier har visat, att medan honungsbin lätt kan avgöra socker-innehåll i nektar, så har de ingen möjlighet att skilja på olika sorters pollen. Bin kan under vissa omständigheter dra in sådant som inte är pollen, till exempel fågelfrö, sågspån och svampsporer.

Det är mängden tillgängligt pollen som avgör vart de flyger och vilket pollen de föredrar att samla in. Om man observerar ett fluster under en solig dag märker man ofta att pollenfärgen är av samma kulör på de hemvändande bina. En amerikansk studie från en blåbärodling som tillfördes bisamhällen för pollineringsyfte visade att merparten av pollenet inte kom från blåbärsblomman utan från körsbärsblom och en sorts vild kornell, trots att blåbärsbuskarna stod närmast.

Dragkalender

Författaren anser att man bör uppmuntra biodlare att skapa en dragkalender. Bästa sättet att börja med en kalender är att undersöka binas pollenkorgar när de är ute och samlar föda i naturen. Fota gärna biet med pollenkorgen och jämför det med de bin som flyger in i flustret för att få en uppfattning om vad som är huvuddrag.

Efter att ha upprättat en dragkalender kan man lättare upptäcka dragstopp och då planera in en fodring med pollensubstitut. Som tidigare nämnts så behöver bina tio olika aminosyror. Om det råder brist är det oftast tryptofan som saknas. Den viktigaste källan till tryptofan finns i våra baljväxter, speciellt släktet *Trifolium* (klöversläktet). Ett annat sätt att hålla koll på att proteinbehovet är tillgodosett är att undersöka larver i samhället. Är de vita och knubbiga kan man slappna av medan relativt torra unga larver antyder en tillfällig brist på näringsrikt pollen.

Pollenets betydelse i ekosfären är obestridlig och detsamma gäller för våra pollinatörer. En stor och mångfaldig tillgång på pollen är grundläggande för livet på vår planet och gör pollenet till en biologisk gigant i naturen.

Källa

Hesbach B. 2023. Pollen – a biological giant in a microscopic grain. *American Bee Journal*, Vol 163 (10), 1081-1086.

**Jordbruks
verket**

Björn Gustavsson
bihälsokonsulent
Tel: 073-856 43 12
bjorn.gustavsson@jordbruksverket.se

Bild 3. Biet har speciella hår som kammar och forslar pollenet till pollenkorgen på bakbenen.

Bild 4. Nyckeln till hälsosamma bin är tillgång till näringsrikt pollen. Dessa olikfärgade pollenceller avslöjar ett samhälle som samlar pollen från många olika arter.

Tips hur vi kan hantera oro och stress som egen företagare.

SKRIV NED DINA STRESSFAKTORER OCH TA LEDIGT EN EFTERMIDDAG

En ny del i Gadden, **Per Hansson**, verksam vid SLU Kompetenscentrum Företagsledning, skriver med sin expertis inom ekonomi, företagsledning och entreprenörskap för tidningen.

För några veckor sen arrangerade SLU Kompetenscentrum företagsledning och Kunskapsnavet för företagsledning och entreprenörskap en Jordbruksekonomisk konferens. Konferensen samlade totalt över 300 deltagare. Man kan ju undra varför man arrangerar en konferens om jordbrukets ekonomi. Våra motiv var flera. Jordbruket verkar i en utmanande tid som ger många frågor och funderingar vid köksborden. Det gäller även biodlingen och honungsproduktionen.

Ett exempel är att räntor stigit och pressar verksamheten på olika sätt. Efter 30 år av fallande räntor skedde ett trendbrott 2022. Därefter har räntorna stigit snabbt. Det drabbar framför allt de som lånat pengar för att bedriva verksamheten. En enkel snabbanalys är att ta räntekostnaderna för 2021 och multiplicera med 5. Sen beror det ju på hur stor andel bundna räntor man hade och har. De högre räntorna drabbar också de som har lager av produkter och förnödenheter. Osålda produkter, honungslager, kostar också pengar. Ett lager som har ett värde på 500 000 kr i genomsnitt under året kostar vid 5% ränta 25 000 kr.

Ett annat ämne som togs upp var hur produktionen ska anpassas till en situation med mer extremväder och anpassas till förändrat klimat, framför allt varmare och våtare. Också biodlingen drabbas av detta. Även om dränering och bevatt-

ning inte är särskilt aktuellt i biodlingen, så kan vi drabbas av att marker översvämmas, träd blåser omkull och att långa perioder av extremväder påverka honungsproduktionen. Detta är naturligtvis svårt att skydda sig mot i det korta perspektivet. I ett längre perspektiv kan det påverka hur man placerar bigårdar för att säkerställa tillgänglighet och minimera risken för stormskador och översvämningar. Ökad risk för att främmande skadedjur kan ta sig hit och övervintra är ytterligare ett problem.

I dessa oroliga och osäkra tider blev ett uppskattat inslag vid konferensen att Peter Lundqvist, senior advisor vid SLU, pratade om stöd vid stress. Som biodlare och honungsproducent är det lätt att relatera till att stress och oro lätt gör sig påmint när det händer något med bina eller de kärvar på marknaden. Peter Lundqvist kom med en del tips på hur man kan förhålla sig till stress och mental ohälsa på grund av stress.

Han lyfte fram att företagandet i sig kan vara något som är påfrestande. LRF Ungdomen har, i sin undersökning om ägarskifte, lyft fram att de yngre ser att driva företag kan vara påfrestande. De pekar bl.a. på farhågor om företagande som psykiskt påfrestande och hur man pratar (eller inte) om stress bland kollegor och i familjen.

Samtidigt är det viktigt inte glömma bort de positiva delarna med att vara företagare. Många lyfter fram det positiva med att leva med naturen och att styra sin egen tid och verksamhet.

Honungslager – en stressfaktor, vad kostar det och hur kan jag hantera detta? Ett lager med osålda produkter som har ett värde på 500 000 kr i genomsnitt under året kostar vid 5% ränta 25 000 kr. Var kan jag ta igen den kostnaden?

Risikofaktorer som hög arbetsbelastning, oro för ekonomi, byråkrati och kontroller är det många som känner igen sig i.

Stress behöver inte bara vara dåligt. När allt fungerar kan vi säkert alla känna tillfredsställelse trots mycket arbete och långa dagar. Det är när det övergår i att man inte längre känner att man har kontroll som stressen kan upplevas och utvecklas till något negativt.

Ett sätt att hantera oron och stressen kan vara skriva ner stressfaktorerna och sortera upp dem i de som går att hantera och det som inte går att hantera. Då kan man fokusera på det som går att påverka och göra något åt det. Men kanske inte allt på en gång.

Andra sätt att hantera stress kan vara att ta en paus, en ledig eftermiddag, semester eller ägna sig åt något som bryter av som fysisk aktivitet eller ett annat fritidsintresse.

Viktigt är också att våga prata med andra om det man upplever. Det kan vara familjen, kollegor, vänner, rådgivare eller andra som man har förtroende för. Det kan ge andra synsätt som underlättar. Var också uppmärksam på din omgivning. Personer som inte mår bra kan dra sig undan och ändra vanor. Förvånansvärt ofta sitter vi i samma båt. Att prata mer med varandra och att våga fråga hur din medmänniska har det kan vara en bra början. Var beredd att lyssna.

Det var något av det Peter Lundqvist rekommenderade. Kanske kan det bidra något till att dämpa stressen och öka tillfredsställelsen med att driva företag även bland biodlare och honungsproducenter.

Köper & säljer svenskt Bivax

Vaxrenseri & Valsning

BeeFuture AB

www.beefutureab.se

"Landets" bästa kort

Med Agrolkortet får du en mängd bondeförnuftiga förmåner. Bland annat tankar du upp till 60 öre billigare hos Circle K/Truckdiesel, OKQ8, Preem, Tanka och vissa Såifa stationer. Agrolkortet är framtaget av Lantmännen Finans för alla som verkar inom de gröna näringarna*.

Läs mer och ansök på agrolkortet.se/bf

*Företag som har jord, skog, trädgård eller landsbygdens miljö som grundläggande resurser.

LRF Ungdomen – en rapport kring ägar- och generationsskifte

18–35 åringar intervjuades i rapporten om hot och möjligheter att gå in i företagande och ta över gården. Syftet med undersökningen har varit att få en förståelse för vilka åsikter och tankar om ägarskiftet som unga bönder och elever på naturbruksgymnasier har.

Att driva lantbruk – de hårda och mjuka hindren i graferna.
"Idag måste du i stort sett vara mer företagare än bonde"

"Vad anser du vara de största hindren för unga som vill ta över ett lantbruksföretag?"

77%

DET ÄR PSYKISKT PÅFRESTANDE ATT DRIVA EGET LANTBRUK

23%

ALLMÄNHETENS ATTITYD MOT LANTBRUK GÖR DET OATTRAKTIVT

11%

FÖR LITE KUNSKAP FÖR ATT DRIVA LANTBRUKSFÖRETAG

"Vad anser du vara de största hindren för unga som vill ta över ett lantbruksföretag?"

63%

DYRT OCH INTE LÖNSAMT ATT DRIVA LANTBRUK

31%

LAGAR OCH REGLER ÄR FÖR SVÅRA

Ladda ned rapporten här:
www.lrf.se/om-lrf/lrf-ungdomen/lrf-ungdomen-agar-och-generationsskifte/

vill – men få kan

R. OCH GENERATIONSSKIFTE VÅREN 2023

LRF UNGDOMEN

BIHÄLSORÅDGIVARE, BIODLARE OCH FORSKARE möttes på Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala

Lotta Fabricius Kristiansen har tillsammans med Magnus Ljung på SLU Råd Nu arbetat två år med att bygga upp ett nätverk med regionala rådgivare i bihälsa. Nu har nätverket vuxit och det finns tolv rådgivare runt om i landet. Den 21 oktober samlades man på Sveriges lantbruksuniversitet utanför Uppsala tillsammans med biodlare och forskare.

Bild och text: Anna Lind Lewin, SLU Råd Nu

– Det är väldigt positivt att vi idag har rådgivare som samordnats ett nätverk som har kopplingar till pågående forskning. Här finns till exempel möjlighet till samarbete med biforskningsgruppen på SLU i Uppsala. Rådgivarna har också stort utbyte av varandra, säger Lotta Fabricius Kristiansen.

– Vår vision är att vi ska ha rikstäckning och målsättningen är att skapa platser för möten och bidra till att främja kunskapsutbytet på regional och lokal nivå. Det vi har kunnat se är att flera lokala biodlarföreningar bokat rådgivare för att föreläsa om olika teman, berättar hon.

Nätverket är också kopplat till en struktur med av bigårdar. I dagsläget finns 2 bigårdar med sammanlagt 20 samhällen, vilka ursprungligen har varit en gåva från Coops medlemmar. Fler bigårdar är på väg att etableras.

Nätverket regionala bihälsorådgivare ingår också i det europeiska projektet nätverket B-THENET (Best Practices and Innovations for a Sustainable Beekeeping). Här arbetar man med att identifiera bästa metoderna inom biodlingen och bidra till att modernisera biodlingssektorn genom att främja innovation.

Bild till vänster ovan:

Delar av biforskningsgruppen på SLU på plats vid öppet hus. Från vänster Xinyan Ruan, Emilia Semberg, Barbara Locke Grandér, Joachim de Miranda, Eva Forsgren, Naomi Keehnen och Nicholas Scaramella.

Bild till vänster: Bihälsorådgivarna Johanna Adolfsson, Karina Tomtlund, Ingrid Evaldsson och Ulla Lundström.

Bild ovan: Eva Forsgren, SLU biforskning i Uppsala, visar prover på odlingar av amerikansk yngelröta.

Bild nedan: Lotta Fabricius Kristiansen och Magnus Ljung på SLU Råd Nu har tillsammans med andra aktörer byggt upp ett nätverk med regionala rådgivare i bihälsa.

Bild högst upp: Bihälsorådgivarna Richard Johansson, Johanna Adolfsson och Thomas Henriksson.

Bild ovan: Chatarina Berglund på Säljans bigård, Christoph Frank, ordförande i Faluns biodlarförening och Ingrid Evaldsson, bihälsorådgivare.

Öppet Hus med målet att länka forskning med praktik

Under ett öppet hus vid Sveriges lantbruksuniversitet/ SLU i Uppsala deltog nio bihälsorådgivare och kunde lyssna på föreläsningar och utbyta erfarenheter med deltagande biodlare och forskare på plats.

Christoph Frank som är ordförande i Faluns biodlarförening och bihälsosamordnare i Dalarna berättade att han bjudit in bihälsorådgivaren Thomas Henriksson att prata svärmantering till ett digitalt möte som samlade 80 personer från Dalarnas biodlardistrikt.

– Det var enkelt och effektivt och det är bra att det tillhandahålls gratis för fattiga biodlare. Nu tänker jag följa upp och boka rådgivning för vaxhanteringen, säger Christoph.

– Andra frågor jag hanterat är förebyggande av amerikansk yngelröta, vad man ska göra vid ett långt draguppehåll, och råd om säckyngel, berättar Thomas Henriksson.

REGIONALA BIHÄLSORÅDGIVARE

Ingrid Evaldsson, Västra Götalands län
Karina Tomtlund, Stockholms län
Thomas Henriksson, Skånes län
Henrik Björk, Västra Götalands län
Cecilia Kronqvist, Uppsala län
Johanna Adolfsson, Skånes län
Ulla Lundström, Östergötlands län

Richard Johansson, Blekinge län
 (även ansvarig för utbildning och bihälsa hos Biodlarna)
Björn Gustavsson, Skånes län
 (även Nationell rådgivare i bihälsa)
Anders Berg, Västerbottens län
Danny Zwaard, Kronobergs län
Erik Heedman, Norrbottens län

Boka på bihälsorådgivare.se // <https://helpmeup.se/o/slu>

Föreläsningar 21 oktober på SLU i Ultuna:

- Introduktion om SLU:s forskningscentrum om honungsbin, Barbara Locke Grandér
- Diagnos och övervakning av bisjukdomar, Eva Forsgren
- Arvet från Poshbee Project: Sammanfattning från ett 5-årigt EU-omfattande projekt, som studerat hur bekämpningsmedel, sjukdomsalstrare och näringstillgång påverkar binas hälsa, Joachim de Miranda
- Varför åldras vi? Finns svaret hos bin?, Matthew Webster
- Signaler som styr varroakvalstrets reproduktion, Nicholas Scaramella.
- Honungsbinas immunsystem, Naomi Keehnen
- Biodlarnas komplexa verklighet för att hålla friska bin, Lotta Fabricius Kristiansen

Det blev också studiebesök på laboratoriet som visades av Eva Forsgren samt besök i biforskningsgruppens slungrum och mingelfika.

Lotta Fabricius Kristiansen berättade även om arbetet med B-THENET som ska samla in de bästa biodlingsmetoderna runt om i Europa och anpassa dem till lokala förhållanden.

Nätverket rådgivare inom bihälsa växer!

Nu har nätverket rådgivare i Skåne, Blekinge, Kronoberg, Västra Götaland, Östergötland, Sörmland, Stockholm, Uppsala, Västerbotten och Norrbotten. Med rådgivarna kan du diskutera olika sjukdoms-angrepp, vinterförluster, placering av bikupor och skötsel för bra bihälsa. Målet med tjänsten är att öka biodlarnas förutsättningar att hålla friska och starka bisamhällen.

Rådgivningen är kostnadsfri och du bokar ett samtal via **bihälsorådgivare.se**

Du kan välja vilken rådgivare du vill oavsett vilken del av landet du bor i. Ange koden BIRÅD22.

Frågor om projektet?
Kontakta: lotta.fabricius@slu.se

VAR MED OCH UTVECKLA DE BÄSTA BIODLINGSMETODERNA!

Delta i enkät från B-THENET

Projektet B-THENET syftar till att modernisera och utveckla biodlingen i Europa. Här kan du vara med genom att bidra med biodlingsmetoder och innovationer. Syftet är att skapa grunden till en kvalitetssäkrad digital plattform.

Den första enkäten med metoder lanserades i våras och omfattade val av bigårdsplacering, anläggning av bigård och fokus på varroa och biosäkerhet.

Denna gång med fokus på metodområdena:

- 1) Sätta upp bisamhällen och deras skötsel
- 2) Fokus på amerikansk yngelröta och biosäkerhet

Vi kommer att använda dina svar för att identifiera, utveckla och diskutera kvalitetssäkrade biodlingsmetoder och innovationer. Vi kommer också att sammanföra biodlare från olika länder i Europa för utbyte av kunskap som leder till en hållbar biodlingssektor. Nu är det dags för omgång två.

▶▶▶ Enkäten öppnar den 20:e november
och stänger den 19:e december

Kontakt: lotta.fabricius@slu.se

- Mer information om B-THENET projektet och länk till enkäten hittar du på facebook.com/bihalsoradgivare
- Om du vill bli en del av B-THENET nätverket, få information och hålla dig uppdaterad om kommande aktiviteter anmäl dig på: bthenet.eu/registration
- Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges Biodlares Riksförbund och Biodlingsföretagarna är delaktiga i B-THENET projektet, som skapar det första tematiska nätverket för biodlare i Europa. bthenet.eu
- Projektledare i Sverige är Lotta Fabricius Kristiansen, SLU RådNu

Töreבודה Vax

**Vi rensar och valsar ditt vax
och desinficerar dina ramar.
Det har vi gjort sedan 1940-talet.
Vi är godkända hos
Jordbruksverket och KRAV.**

Jordbruksverket
Regnr SE468013

KRAV-godkänt
renseri

**BIVAX KÖPES!
DAGSPRIS**

**Tänk på att ta
vara på vaxet!**

**INLÄMNING AV RAMAR OCH VAX
1 OKTOBER - 31 MARS**

Vaxet ursmält, ramen desinficerad.
Vi har även föreningspris på vaxhantering.

Hos oss kan du välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm och drönarvax

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig. Märk med namn, adress, tel nr och kolliantal. Ska vi kassera några ramar efter rensningen?

Skriv "eldas" på kollit. **Max 20kg/kolli!**

Särbehandling. Många biodlare vill ej ha Apistan eller thy-molrester (t.ex. från Apiguard) i sitt vax. Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver ett intyg med namn, adress och tel nr och märker dina kollin med "SÄRBEHANDLAS".

**Våra återförsäljare och depåer hittar du på
www.biredskapsfabriken.se**

Allt för biodlaren
Stor som liten

Öppettider: Mån-Fre 09.00-16.00
Lunchstängt: 12.30-13.30
Stängda dagar se
www.biredskapsfabriken.se

MS Biredskapsfabriken AB
Töreבודה
info@biredskapsfabriken.se
Sedan 1941
www.biredskapsfabriken.se

STOLTA VINNARE AV SVERIGES BÄSTA HONUNGSBUTIK KORADES PÅ RESTAURANG VRÅ

Restaurang BOV Discobar i Göteborg, Maries Bihantverk i Malmö och Djäknegården i Åsa tog 3 oktober emot utmärkelsen Sveriges Bästa Honungsbutik 2023 på restaurang Vrå i Göteborg.

Stora Coop i Märsta, Mylla.se och Skogens Honung tog emot sina utnämningar på distans. Dagen till ära hade Vrås kreativa ledare Sofia B Olsson skapat en honungsmeny för inbjudna kockar, biodlare och media. Under eftermiddagen hölls också provsmakning av unika säsongshonungar tillsammans med sommelier Malin Landqvist.

Utmärkelsen Sveriges Bästa Honungsbutik lanserades 2022 av Svenska Bin och Biodlingsföretagarna för att utmana och inspirera butiker runt om i landet.

MENY SKAPAD AV

Sofia B Olsson och beverage manager Vilma Hinnerson:

Nyskördade grönsaker från Vrås takodling med tagetessmör och honungskaka från Gyllene Biet

Dryck: Honung, gin, fläder, äpple, umesoda

Honungssotad rödspätta med brynt smör och kantarell

Dryck: Karamelliserad honung, rostat bovete, hojicha, junmai Ginjo 3y, salt, serveras som en kall sake

Yogurt och yuzuglass med bipollen, lavendel, svarta vinbär

Dryck: Honung, svarta vinbär, umeshu, lavendel

Honung till denna meny kom från Gyllene Biet i Torsbotten, Alingsås. Restaurang Vrå ligger i Hotel Clarion Post.

Djäknegården från Halland, Maries Bihantverk från Skåne och BOV Discobar från Göteborg tog emot diplom på restaurang Vrå.
Foto: Lena Granefelt.

MOTIVERINGAR

LIVSMEDELSBUTIK: **Stora Coop, Märsta**

"Stora Coop Märsta har en mycket engagerad i butikschef i Mattias Hedberg. Här förstår man värdet av bra exponering i hyllan. Butiken har byggt upp ett enastående gott samarbete med Sigtuna biodlarförening och lokala biodlare håller provningar i butiken. Här säljs även nyslungad honung från butikens egen Coop-kupa."

GÅRDSBUTIK: **Djäknegården i Åsa**

"På Djäknegården finns en hängiven bidrottning som håller bisafaris, föreläsningar och erbjuder andelskorpor."

Hon har skapat ett fullmatat honungscafé med bakverk och provsmakning av olika sorters honung och byggt upp en butik med ett brett sortiment av produkter från binas värld."

BIODLARENS EGEN BUTIK: **Maries Bihantverk, Malmö**

"Den lilla butiken drivs av biodlaren Marie Backman som generöst bjuder på sin kunskap och arbetar hårt för att ge sina kunder bästa service. Här kan man både bli Bifadder, boka in sig på honungsprovningar och köpa hantverksmässigt framställd honung från stadens odlingar, trädgårdar och parker. Marie är genuint intresserad av att berätta om sin biodling och honungens olika smaker."

ONLINE-BUTIK: **Mylla.se**

Mylla online-butik erbjuder primörhonung i sin matkasse och säljer högkvalitativ honung från svenska småskaliga biodlare. Här vill man skapa en inspirerande och lärorik miljö för alla som älskar honung och berätta om resan honungen gör från bikupa till matbord. Tillsammans med Honungskollen utbildar man om honung så att konsumenten ska kunna göra fler medvetna val. Mylla har det uttalade målet att bli honungsentusiasternas drömdestination."

HONUNGSDESTINATION: **Skogens Honung i Vimmerby**

"Hos Skogens Honung i Flohult har Lars och Caroline Eriksson ett härligt sommarkafé med delikatesser som honungsglass och bakverk som ljunghonungstosca. De sprider kunskap om biodling genom andelsodling och bisafari och erbjuder många olika sorters honung från säsongens skördar. Flera av deras honungar har prisats som världens finaste vid London International Honey Awards."

RESTAURANG: **BOV Discobar, Göteborg**

"En krog som har ett mycket kreativt förhållningssätt och använder honung på ett självklart vis. Här landar honungen både på pizzor, på ost- och charkbrickor och i drinkar. Köket följer säsongen och samarbetar med lokala biodlare. BOV Discobar bjuder på en smak av framtiden."

JURYNS SPECIALPRIS: **Stigtomta kvarn, Nyköping**

"Bland ryktborstar och stängsel finns Sandra Sjöström som brinner för lokal honung och hjälper Sörmlands biodlare att hitta kunder på en helt ny och övntad plats."

Svenska Bin och Biodlingsföretagarna arbetar för att lyfta svensk honungs unika smaker och kvalitet.

Gadden nr.4-23

Foto omslag

Lina Norrsell

Gadden utges av Biodlingsföretagarna och utkommer fyra gånger per år. Föreningens medlemmar erhåller Gadden som en medlemsförmån. Kontaktuppgifter till de personer som arbetar med Gadden:

ANSVARIG UTGIVARE

Yngve Kihlberg
ordforande@biodlingsforetagarna.se

REDAKTÖR & ART DIRECTOR

Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

KOMMUNIKATÖR

Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

REDAKTIONSRÅD

Rådet består av redaktör, kommunikatör, ansvarig utgivare samt två medlemmar i föreningen. Wilhelm Ydrestål och Dan Levin är representanter i rådet.

ANNONSERING

För annonsguide, prislista och boka annons, kontakta Kjell Andersson. Tel: 070 774 44 90
kjell.andersson@biodlingsforetagarna.se

UTGIVNINGSPLAN 2023–2024

Gadden ges ut med fyra nummer per år plus en mässtidning i slutet av januari i samband med biodlarkonferensen som arrangeras av Biodlingsföretagarna. Gadden har materialdag ca 20:e varje månad (mars, maj, aug och okt) för utgivning andra veckan i månaden efter.

Tryckeri

ByWind, Ödeshög, 2023
ISSN: 1100-6951

Om Biodlingsföretagarna

Vi är en ideell branschförening vars syfte är att utveckla svensk yrkesbiodling. Vi utbildar, påverkar myndigheter, ordnar konferenser och studieresor. Välkommen att bli medlem. Hos oss kan din biodling utvecklas.

BIODLINGSFÖRETAGARNA

Holmbro Brunngården 301
755 78 Vänge
www.biodlingsforetagarna.se

Artiklar och framförda åsikter representerar inte nödvändigtvis föreningens officiella ståndpunkt. För icke signerat material och bilder svarar redaktören. Gadden får gärna citeras om källan anges. Copyright ©Biodlingsföretagarna

Joel Svenssons Vaxfabrik

www.joelvax.se | 0431-430055 | info@joelvax.se

700 GRAM

153A

153AM

153J

153JM

154A

154AM

500 GRAM

152M

152G/1

152S/1

152R

152T

152N

För mer information om priser och flera sorters burkar besök vår hemsida
www.joelvax.se

HONUNGRÖRARE

Vi säljer flera utförande av honungsrörare:

- » Storlekar: 100,140,210,280 kg (för större kontakta oss)
- » Finns i 230 eller 400v
- » Finns med och utan värme

Kontakta oss för lagerstatus samt priser. Bilden visar en honungsrörare med värme i 400volt utförande

TAPPMASKIN

144G

QR-kod - skanna mig
med din telefon för
att se en video!

- » Noggrannhet + - 1%.
- » Inställbar mellan 30 gram till 45 kg
- » Strömförsörjning 230V

PRIS

144G Tappmaskin

19 120 kr

PRIS EXKL. MOMS